



W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**Ceny prenumeraty:** miesięcznie 3 mk. 50 fen., kwartalnie 10 mk. 50 fen. za odszalenie do domu dopłaca się 50 fenigów miesięcznie  
Cena pojedynczego numeru 20 fenigów.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Rękopisy nadesłanych redakcja nie zwraca.

**Ceny ogłoszeń:** za wiersz petitowy jednoszpaltowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 75 fenigów, na IV kol. 50 fenigów.  
Ogłoszenia drobne po 15 fenigów, za wyraz.

**Adres Redakcji i Administracji** CZĘSTOCHOWA, ulica Panny Marii Nr. 38  
Telefon Nr. 5.

**Urząd Pożyczek Państwowych  
i Skarbu Narodowego**  
Warszawa - Marszałkowska 154.

PRZYJMUJE WPŁATY NA

0638—

## Polską Pożyczkę Państwową

ORAZ OFIARY NA

### SKARB NARODOWY.

Pragnąc należycie zaopatrzyć składy w pomocnicze narzędzia, maszyny, obrabiarki, artykuły techniczne i t. p. towary, a mając możność nabycia takowych z pierwszej ręki i z pierwszorzędných źródeł, niniejszym najuprzejmiej zwracamy się do W. W. Panów, prowadzących przemysłowe zakłady i do mających zamiar założenia takowych, aby zechcieli łaskawie, bez zadnego z Ich strony zobowiązania, podać nam piśmiennie lub ustnie, możliwie najoredziej z podaniem wymiarów, jakiego rodzaju obrabiarki i artykuły techniczne będą Im w najbliższym czasie potrzebne. Sądząc że W. W. Panowie nie odmówią nam swych informacji, a zapewniając Ich o zachowaniu absolutnie w tym względzie dyskrecji pozostajemy z poważaniem

Częstochowski Oddział  
T-WA AKC. Ł. J. BORKOWSKI  
i Aleja Nr. 14. m. 2.

0390—

## Sprawa Polska w Koalicji.

„Czas” otrzymał ciekawe informacje o stanie sprawy Polski w Paryżu. Z informacji tych wynika że Cześć prowadzi w Paryżu wygórowaną akcję. Cześć zapewniała Francuzów, że są jedynym narodem, posiadającym zmysł i organizację społeczną. Gotowi są popierać jakiś luźny związek polityczny Czech i Polski, ale pod warunkiem przyznania Czechom roli kierującej w tym związku. — Przeciwnie Polakom wysuwają na tamtejszym i wogóle na koalicji, tym gruncie nader skuteczny zarzut „imperializmu”. Wskazują na polską chęć „aneksji” Rusi i Litwy. — Przemawiają zatem, aby do Polski zastosowano zasadę etnograficzną. Rząd francuski a szczególnie Clemenceau, jest dla tych argumentów usposobiony zyczliwie.

Prasa francuska podobnie jak szwajcarska, jest o sprawie polskiej informowana bardzo słabo. Rozszerzane są głównie pogłoski o anarchii polskiej, o kilku równoczesnych rządach, o pogromach i rabunkach. Łatwo się domyśleć, skąd pochodzą i jak działają! Zresztą nie może być inaczej skoro w Polsce niema dłać osiedka, któryby wysyłał stałą i szybką informację za granicę, postulat się o bezpośrednie połączenie z krajami neutralnymi i koalicją i uczyniemy o prasę obcą. Informacje via Szwajcarię, której to drogi do tąd używano, przychodzą obecnie za późno, dokąd nastąpiła dezorganizacja dróg dyplomatycznych.

Miżem jest rozpowszechnione podobno w Polsce przekonanie, że koalicja ma jakikolwiek konkretny program w sprawie polskiej. Poza ogólnikową deklaracją wersalską, żadnego dotąd nie posiada. I w Paryżu i w Londynie walczą ze sobą pod tym

względem sprzeczne zdania. Komitet narodowy paryski propaguje koncepcję budowania Polski z Królestwa, zaboru pruskiego, całej Galicji, zachodniego Wołynia i katolickiej Białej Rusi (Litwy), ale pozyskał dla niej dotąd ani Londynu ani Paryża nie zdołał. P. Dmowski który głównie akcję prowadził, ma we wpływowym kołach Paryża i Londynu licznych nieprzyjaciół. Pewną miarą tego jest fakt, że na ostatnim kongresie „narodów uciśnionych” rządy te odrzuciły myśl, aby go wybrać przewodniczącym kongresu i użyły swego wpływu celem wyboru prof. Massaryka. Takich wskazówek jest więcej.

Korzystniej nieco przedstawia się stan sprawy polskiej w Ameryce. Tam mamy w otoczeniu Wilsona wpływowych przyjaciół — nawet w gromie Amerykanów. Amerykę interesuje bardzo kwestja polskiego dostępu do morza która może być rozważana albo przez przyznanie Polakom Prus Zachodnich i Gdańska, albo przez ogłoszenia Gdańska portem wolnym i międzynarodowym. Ta druga myśl lepiej odpowiada planom amerykańskim i zasadzie etnograficznej.

Kwestja silnej Rosji interesuje się Ameryka w wysokim stopniu, tak samo, jak zresztą Francja i Anglja. Tym ostatnim chodzi o swe miliardy Ameryka myśli natomiast głównie o opanowaniu gospodarczym rynków rosyjskich. Ten sam apetyt zresztą ma i Japonja, której wpływ militarny sięga już dzisiaj aż po Irkuok. Wobec tych tendencji ważniejszych mocarstw koalicyjnych mogą nastąpić dla nas bardzo przykre niespodzianki na kongresie. Należy się wreszcie liczyć z faktem, że sympatyzując z nami Wilson napotyka w Ameryce na silną opozycję.

## Do wszystkich Polaków.

W ojczyźnie naszej panuje zamęt, Organizm narodu, wyczerpany niewolą, potrzebuje spokoju.

Zostaliśmy sami i powinniśmy sami ułożyć nasze życie polityczne.

Musimy też natychmiast pozyskać skupienie sił duchowych całego narodu celem wewnętrznego wzmocnienia i utrzymania powagi na zewnątrz. Obecny stan niezadowolonia całego odtłamu społeczeństwa musi ustąpić.

Domagamy się natychmiastowego powstania rady narodowej, jako najwyższej władzy nadzorczej, przed którą będzie odpowiedzialna każda władza wykonawcza.

Tylko tą drogą zaprowadzimy ład i porządek w naszej ojczyźnie.

Jasnym jest, że obecny rząd pana Moraczewskiego, jako reprezentujący najbardziej radykalny kierunek myśli narodowej polskiej, będzie mógł łatwiej sprować władzę pod kontrolą i opieką rady narodowej.

Do składu rady narodowej wejść powinni:

1) Przedstawiciele zaboru pruskiego, t. j. członkowie parlamentu niemieckiego i sejmiku pruskiego.

2) Przedstawiciele ośią prawodawczych Galicji.

3) Członkowie z wyboru b. rady stanu łącznie z delegatami stronnictw ludowych i robotniczych.

4) Członkowie komitetu narodowego w Paryżu, usnani przez koalicję.

Tylko rada narodowa prawomocna będzie zatwierdziła ustawę do sejmiku ustawodawczego—konstytuantę.

Tylko rada narodowa uchwali i zebrać może pożyczki wewnętrzne i zewnętrzne.

Tylko rada narodowa utrwali może spokój i bezpieczeństwo ogólne.

Dyktaturę, terór i konspirację uważamy za metody przestarzałe. Wzywamy pana komendanta Piłsudskiego, jako obecnie najwyższą władzę wykonawczą, rząd obecny tymczasowy, wszystkie partie polityczne i cały naród do jednności.

Warszawa, 24 listopada 1918 r.  
Henryk Olszewski, Kazimierz Raszewski, Stanisław Czeżowski, Jan Staszewski z Miławy, A. Szmolke, Stanisław Lipczyński, Bug Czajkowski, Jakób Zaleski, Longin Musiałkowski.

## Robotnicy Polacy!

Czas już położył kres walkom partyjnym. Czas, przystąpić do odbudowy zjednoczonej Polski. Czas wreszcie, abyśmy się rozumnie zastanowili nad tem, co się wokół nas dzieje.

Przemysł w kraju zrujnowany przez wróg. O pracę trudno. Przewóz artykułów codziennej potrzeby utrudnia a wanie partyjne; potem wróci 700 tysięcy naszych braci z Niemiec, którym trzeba dać pracę i wyżywienie.

A tu partyja, bra się między sobą o władzę nie robią w rzeczywistości nic dla dobra robotników, tylko ład nienawici w szczytach między nas. Należy nam swych płatnych agitatorów do warsztatów, którzy pobu-

dzą do walki z naszymi braćmi. Zachwalają nam rzędy Lenina i Trockiego w Rosji, namawiają nas do stworzenia rad robotniczych tj. bolszewizmu, opowiadają, że nie może być sprawa robotnicza załatwiona inaczej w Polsce.

Robotnicy! wiemy, co znaczą światy, wiemy, co bolszewizm zrobił dla Rosji. Nie tylko burzuje, lecz głównie robotnicy umierają tam z głodu. Rosja—to odstraszaający przykład nieszczęścia, które robotnicy, idąc za namową agitatorów, mogą sobie sami zgutować. Robotnicy, nam nie wolno iść tą drogą, nam rady robotnicze niepotrzebne, bo one—pierwszy stopień do bolszewizmu.

Ani się nie spostażemy, jak nas za pomocą osławionych rad wciągają w objęcia bolszewizmu. Więc baczność, bracia robotnicy!

Rady robotnicze potrzebne są nie nam, lecz agitatorom i prowodyrom partyjnym, aby w swych rękach mieli władzę i byli rządem w rządzie.

Tylko jeden może być rząd w Polsce, jeden jedyny, przez wszystkich wybrany w sejmie ustawodawczym, w którym nasi uczości i rozważni przedstawiciele ludu pracującego opracują dla wszystkich równe prawa.

Przecw więc z anarchją i bolszewizmem! Precz z nienawicią partyjną! Precz z jakakolwiek dyktaturą, z prawej czy z lewej strony! Łączmy się w związki zawodowe, abymy rozumnie i bez gwałtu mogli wybrać swoich przedstawicieli do sejmiku ustawodawczego! Niech żyje wolna Rzeczpospolita Polska! Niech żyje armja! Niech żyje jedność narodu! Grupa robotników z dzielnicy mokotowskiej.

## ROZPORZĄDZENIA

Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 listopada 1918 r.  
Ze względu na warunki aprowizacyjne kraju zarządzam co następuje:

§ 1. Zakazuje się restauracjom, jadłodajniom, kuchniom publicznym, oraz wszelkim zakładom ze spożyciem na miejscu — przyrządzania, sprzedaży lub pomieszczenia w jadłospisach więcej niż jednej potrawy miesięcznej.

§ 2. Zakazuje się zakładom handlowym artykułami spożywczymi umieszczania artykułów spożywczych na wystawach sklepowych lub w oknach.

§ 3. Winni przekroczenia powyższych przepisów ulegają karze, przewidzianej w art. 189 K. K. t. j. karze grzywny do 4,000 mk. lub karze aresztu.

§ 4. Komisarze ludowi, prezydenci i burmistrzowie miast, poczynią niezwłocznie zarządzenia celem wykonania niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

T h u g u t t  
minister spraw wewnętrznych.

Urządowy „Monitor Polski” ogłasza:

1) Wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, których właściciele, względnie zarządcy, przebywają poza granicami Republiki







państwa, kasa powiatowa i inne), a którzy jeszcze deklaracji tych nie uzupełnili, o śpieszne zgłaszanie się do biura rejestracji (Staszycza 3), wraz z książeczkami oszczędnościowymi i wydanymi kwitami z biura. Uprasza się również i tych emerytów, którzy dotąd nieuzupełnili jeszcze swoich deklaracji o przybycie do biura, gdzie na miejscu będą udzielone informacje, co do uzupełnienia dodatkowych deklaracji.

Ponieważ jeszcze wielka liczba osób, nieuszkodzona dodatkowych deklaracji z tytułu wkładów oszczędnościowych i emerytar, zatem biuro rejestracji prosi o śpieszne zgłaszanie się, gdyż termin przyjmowania tych spraw upływa.

**— Na odsiecz Lwowa.** W ub. niedzielę, o godz. 9 wieczorem, wyjechała z Częstochowy na odsiecz Lwowa, gromadka ochotników, żegnana serdecznie przez tłumy czę-

stochowian.  
**— Polskie marki stemplowe.** Ministerjum skarbu przygotowuje polskie marki stemplowe, Marki przeznaczone dla obzaru całej okupacji niemieckiej, wartości 10, 20, 40 i 50 fenigów oraz 1, 3, 5, 10, 20 i 50 marek, wypuszczone zostaną w ciągu miesiąca, niektóre rodzaje już w dniach najbliższych.

**— O strajk powozowców w kopalniach.** Rady delegatów robotniczych okręgu sosnowieckiego i dąbrowskiego wydały odezwę w której nawołują do powozowego strajku jednodniowego, w celu zaprotegowania przeciw postępowaniu robotników z „Polskiego Związku zawodowego z kopalni Saturn i Płaski. Robotnicy ci zrobili użytek z broni palnej, w chwili gdy pochód socjalistyczny zbliżył się do Donau Ludowego, by zażądać lokalu dla swego przedstawicielstwa.

**— Niepożądany gość.** Wczoraj w godzinach południowych znowu ukazał się nad miastem aeroplan niemiecki. Do nieposroszonego gościa żołnierze dali kilka salw karabinowych.

**Z Radomska.**  
(Korespondencja własna).  
**— Odjazd ochotników na odsiecz Lwowa.** W ub. niedzielę o godz. 3 po południu na peronie miejscowej stacji tłumy mieszkańców naszego miasta wraz z przedstawicielami instytucji społecznych na czele zegały uroczysto odjeżdżającą na odsiecz Lwowa kompanię szturmową pod wodzą por. Adamczyka. Plomienne przemowy patriotyczne wygłosili: rotmistrz Ludwikowski, wice prezydent Warszawski, komendant P. O. W. Jdr. Gosiewski, przy czym jeden z obywateli starszakończonych odczytał odezwę miejscowego

rabina do żołnierzy. Wzniesiono entuzjastyczne okrzyki na cześć Polskiej Republiki ludowej i komendanta Piłsudskiego.

W imieniu odjeżdżających żołnierzy por. Adamczyk wyraził słowa serdecznej podziękacji za życzliwość obywateli miasta.

Liga kobiet rozdała odjeżdżającym upominki w postaci „kwiatów i pakunków z artykułami żywnościowymi.

Gdy pociąg ruszył, żołnierze przy huraganowych okrzykach zgromadzonych dali kilka salw karabinowych na wiazt.

**Z kraju.**  
**□ Tyfus we Włoszyczej.**  
Szerzy się tu w zastraszający sposób epidemia tyfusu błamistego. Za chorował na tę chorobę, między innymi lekarz miejscowy, dr. Woje-wódzki.

**Teatr „ODEON” ul. Panny Marji Nr. 27.**

Program od wtorku 26-go do piątku 29-go Listopada 1918 roku (włącznie.)

Sensacja! Jeden z najwybitniejszych obrazów sezon! Sensacja!

**LOTNIK z GORYCJI**

Rzecz dzieje się w zburzonej Gorycji Trjście na wodach Adrjatyku, w Mia-Mary, na Semmeringu i w Alpach

NAD program: **Jeziro Genezareth w Galilei Zdjęcia z natury.**

Anons: Od soboty: 2 obraz Warszawskiej „Złotej Serji” **MELODJE DUSZY** Dramat towarzyski z Brucówną, Renardówną, Węgrzynem Leszczyńskim i Owerlą w rolach głównych.

Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. RAFAŁA KANTORA. — Bufet cukierniczy przy teatrze. Dla dzieci wejście wzbronione. — — — — — Szczegóły w afiszach i programach.

**AK** Najsilniejsze bóle głowy i migrena ustępują natychmiast po zażyciu preszku

**KOWALSKINY**

Wyrób farm. lab. „Ap. Kowalski” w Warszawie. Żądać w aptekach i skład. aptecz. 0355—

Szybko leczy mydlana „**MAŚC P-ra HEBDY**” w słoikach na 1-8-12 osób. Nie plami bielizny, ma przyjemny zapach.

Żądać wszędzie. skład główny Tow. Akc. Fr. Karpiński w Warszawie Elektoralna 35, w Częstochowie apteka K. Rompańskiego

**Restauracja BAR „Expresse” przy hotelu „Victoria”**

Po gruntownym odrestaurowaniu zostaje otwarta w d. 23 b. m. **Bufet zaopatrzone znakomicie.**

Kuchnia prowadzona przez zdolnego kuchmistrza. Obiady wydaje się od godz. 12 ej w południe z 4 dań za 5 marek. Wieczorem doborowy tercet orkiestry.

**Centralny Komitet Żywnościowy na powiat Częstochowski,** podaje do w adomości lokalnym Komitetom w powiecie, że **składy towarów Centr. Kom. Żywn.** od pewnego już czasu **przeniesione zostały z ul. Stradomskiej № 6 do fabryki Peltzerów,** dokąd należy kierować furmanów po odbiór towarów.

**DRZEWO OPALOWE**

sosnowe, suche, w metrach cena od 32 do 35 mar. rznięte spec. do pieców i kuchen cena 1 mar. 90 fen. za pud

**u S. BRZEZIŃSKIEGO**  
Krakowska № 37.

**Ostrzeżenie**

Skradziono dowody pieniężne przy morderstwie Michała Broniarwskiego Ostrzegam przed nabyciem takowych, gdyż wszelkie zastrzeżenia zrobione ojciec Andrzej Broniarwski. 2467—

**DOKTOR MEDYCYNY Edwin Pełtykał**

b. lekarz kliniki Prof. LE-SERA Choroby skórne, weneryczne i moczopłowe przyjmuje od 10-12 rano i od 3-6 godz. wiecz. W niedzielę i święta od 10-12 godz. Częstochowa ul. Doja. d. 11.

**Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład** kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całokształt umeblowania, spiżalni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50. 416—

**DOKTOR Stefan Purski**

przyjmuje codziennie od 9-11 i od 4-6 pp. Panie od 12-2 choroby skórne i weneryczne Częstochowa ul. Piękną 5. 1-sze piętro. 754—

**Stanisław Rumszewicz** adwokat przysięgły w Częstochowie ul. Piękną 7. (I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr. Przyjmuje od 2-jej do 5 południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

**Dr. J. Marczewski** CHOROBY OCZU 2-4. Flękną № 19.

**LEKARZ-DENTYSTA Michał Grejniec** ul. Panny Marji № 10. Wymywanie zębów bez bólu. Piombi Żęby sztuczne. Korony. Laboratorium zębów sztucznych. codz. od 9-1 i 3-7 wieczorem. Łony bardzo przystępne.

**DOKTOR Paweł Broniatowski** w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21. Choroby skórne i weneryczne i dróg moczowych. Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p. p. Panie od 12-1 po południu. 877—

**LABORATORIUM dla PRZEMYSŁU i HANDLU** Stok. Kupców Polskich w Warszawie oddział w Częstochowie (Centralna 5 i p.) przyjmuje przedmioty do analizy codziennie od godz. 3-5j do 8-9j p.p. 208—

**Młoda** zdolna panna z dobrimi świadectwami a również z dobrą praktyką possuwa posady bufetowej prowadzącej restaurację lub kawiarnię. Wiad. w „Gońcu”. 2438—

**Do wynajęcia** 4 lub 5 pokoi z elektrycz. i wszelkimi wygodami oras pojedynczo umeblowane lub nie od I Grudnia III Aleja 60 2442—

**Pokój** umeblowany do wynajęcia zaraz Piękną Nr. 11

**Prosięta** do sprzedania Wiad. zagroda włościańska w parku. 2451—

**Na gwiazdke** Portret darmo dodaje do każdego tuzina fotografii lub postówek. Uwaga: Zdjęcia przy świetle elektrycznym bez zgłędu na pogodę. Zakład fotograficzny „Apello” II Aleja 22.

**Potrzebne** zdolna panna i podroczne do pracowni sukien i okryć K Skrzynka. 0388—

**Maszyna** do pisania „Underwood” (szwajcarski alf.) do sprzedania Szkolna 5-a m. 5. II-gie p. front.

**Meble** kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitur mebli, lustra, łóżka po cenach przystępnych poleca skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 1062—

**Zgubiono** zegarek damski sre rany kryty laskawy analożecze zwrócić za nagrodą do Adm. Gońca

**Salę zajęć** Tow. Ochotry Kobiet przyjmuje blagki do oprawy roboty maszynowa. III Aleja 65. 2455

**Pokój** z oddzielnym wyjściem umeblowany lub nie do wynajęcia Jeszyczej 24 m. 7. 2454—

ni  
de  
gło  
kt  
sko  
pis  
ak  
po  
zy  
pr  
sm  
my  
pr  
gr  
uti  
jak  
Ob  
wie  
mo  
str  
do  
da  
kon  
zuc  
ciw  
Pr  
z  
n  
tr  
nar  
str  
wsa  
pod  
toś  
nier  
Pols  
szel  
ściś  
dziej  
wys  
niez  
zagr  
dow  
obol  
się z  
nięto  
prop  
rowa  
flaro  
gorz  
nie z  
gulej  
wicz  
kryli  
p  
gand  
miec  
czeg  
stob  
ski n  
dy n  
bi  
nie  
hner  
Osu